

Vlada Republike Hrvatske

Izvešće o ispunjavanju obveza iz poglavlja 28. Zaštita potrošača i zdravlja

Zagreb, 8. lipnja 2009.

IZVJEŠĆE O ISPUNJAVANJU OBVEZA IZ POGLAVLJA 28. ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA

za razdoblje od 12. listopada 2007. godine (formalno otvaranje pregovora o poglavlju 28.) do lipnja 2009. godine

Pregovori o poglavlju 28. Zaštita potrošača i zdravlja formalno su otvoreni na sastanku Međuvladine konferencije o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, održanom 12. listopada 2007. godine.

Ovo Izvješće obuhvaća aktivnosti i mjere koje je Hrvatska poduzela s ciljem ispunjavanja obveza koje proizlaze iz Pregovaračkog stajališta Republike Hrvatske i Zajedničkog stajališta Europske unije za poglavlje 28., uključujući utvrđena mjerila za zatvaranje pregovora u ovom poglavlju koja glase:

- Hrvatska treba usvojiti izmjene i dopune Zakona o općoj sigurnosti proizvoda i novi Zakon o zaštiti potrošača radi daljnjeg usklađivanja svog zakonodavstva u području zaštite potrošača s pravnom stečevinom te pokazati da će za njihovu pravilnu primjenu do trenutka pristupanja uspostaviti odgovarajuće administrativne strukture i provedbenu sposobnost.
- Hrvatska treba usvojiti propise s ciljem preuzimanja provedbenih direktiva Komisije u području tehničkih zahtjeva za krv i krvne pripravke, zahtjeve sljedivosti i obavještavanja o ozbiljnim štetnim reakcijama i događajima te u području uspostavljanja sustava kakvoće za transfuzijske ustanove. Hrvatska mora pokazati da će do trenutka pristupanja imati odgovarajuću administrativnu sposobnost za pravilnu primjenu i provedbu ovih propisa.
- Hrvatska treba usvojiti propise s ciljem preuzimanja pravne stečevine u području tkiva i stanica, posebice onu koja se odnosi na reproduktivne stanice i izvještavanje o ozbiljnim štetnim događajima i reakcijama. Hrvatska mora pokazati da će do trenutka pristupanja imati odgovarajuću administrativnu sposobnost za pravilnu primjenu i provedbu ovih propisa.
- Hrvatska treba postići značajan napredak u preuzimanju u nacionalno zakonodavstvo pravne stečevine EZ-a o nadzoru nad duhanom, posebice one koja se odnosi na zdravstvena upozorenja, zabranu zavaravajućih opisa proizvoda, izvještavanje o sastojcima, sponzoriranje duhanske industrije te oglašavanje duhanskih proizvoda putem sredstava javnog informiranja.

ZAŠTITA POTROŠAČA

Zakonodavni okvir

Mjere koje se odnose na sigurnost proizvoda

Zakon o općoj sigurnosti proizvoda (NN 30/09), donesen 20. veljače 2009. godine, u najvećem je dijelu usklađen s Direktivom 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. prosinca 2001. o općoj sigurnosti proizvoda i Direktivom Vijeća 87/357/EEZ od 25. lipnja 1987. o usklađivanju zakona država članica s obzirom na proizvode koji, zbog toga što nisu

onakvi kakvima se prikazuju, ugrožavaju zdravlje ili sigurnost potrošača. Međutim, uzimajući u obzir nužnost izmjena i dopuna članka 5. stavaka 2. i 3. Zakona, te po savjetovanju s Europskom komisijom, Hrvatska se obvezuje izvršiti potrebne izmjene i dopune u skladu s odredbama pravne stečevine u najkraćem mogućem roku, a najkasnije 6 mjeseci prije pristupanja EU ili RAPEX sustavu. Slijedom navedenog, Hrvatska smatra da su ovime ispunjeni zahtjevi iz prvog mjerila za zatvaranje u dijelu koji se odnosi na daljnje usklađivanje zakonodavstva.

Uredba o sustavu brze razmjene službenih obavijesti o proizvodima koji predstavljaju rizik za zdravlje i sigurnost potrošača (NN 39/09), donesena 25. ožujka 2009. godine, u ovom trenutku nije u potpunosti usklađena s Direktivom 2001/95/EZ i Odlukom Komisije 2004/418/EZ od 29. travnja 2004. kojom se utvrđuju smjernice za upravljanje Sustavom Zajednice za brzo informiranje (RAPEX) te za obavijesti predstavljene u skladu s člankom 11. Direktive 2001/95/EZ. Međutim, priroda navedene neusklađenosti ni na koji način ne predstavlja smetnju provođenju politike opće sigurnosti proizvoda u Hrvatskoj. Stoga, uzimajući u obzir nužnost izmjena i dopuna navedene Uredbe, a po savjetovanju s Europskom komisijom, Hrvatska se obvezuje izvršiti potrebne izmjene i dopune (ili donijeti novu Uredbu) u skladu s odredbama pravne stečevine u najkraćem mogućem roku, a najkasnije 6 mjeseci prije pristupanja EU ili RAPEX sustavu.

Navedena obveza usklađivanja Zakona o općoj sigurnosti proizvoda i Uredbe o sustavu brze razmjene službenih obavijesti o proizvodima koji predstavljaju rizik za zdravlje i sigurnost potrošača ne utječe na obveze usklađivanja s odredbama nove pravne stečevine koja bi mogla u to vrijeme postojati u području sigurnosti proizvoda.

Zakon o obveznim odnosima (NN 35/05), donesen 25. veljače 2005. godine, uključujući njegove izmjene i dopune iz ožujka 2008. godine (NN 41/08), u potpunosti je usklađen s odredbama Direktive Vijeća 85/374/EEZ od 25. srpnja 1985. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica s obzirom na odgovornost za neispravne proizvode.

Mjere koje se ne odnose na sigurnost proizvoda

Zakon o zaštiti potrošača (NN 79/07), uključujući i prijedlog njegovih izmjena i dopuna iz lipnja 2009. godine, u potpunosti je usklađen sa slijedećim direktivama EU:

- Direktiva 98/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. o zaštiti potrošača kod isticanja cijena proizvoda koji se nude potrošačima;
- Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima;
- Direktiva 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 1997. o zaštiti potrošača s obzirom na ugovore na daljinu;
- Direktiva Vijeća 85/577/EEZ od 20. prosinca 1985. o zaštiti potrošača u pogledu ugovora sklopljenih izvan poslovnih prostorija;
- Direktiva 94/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 1994. o zaštiti stjecatelja u pogledu određenih vidova ugovora koji se odnose na stjecanje prava uporabe nekretnina na temelju "time-share";
- Direktiva 98/27/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. godine o sudskim/upravnim nalogima za zaštitu kolektivnih interesa potrošača;

- Direktiva 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2002. u pogledu sklapanja potrošačkih ugovora o financijskim uslugama na daljinu i o izmjeni Direktive Vijeća 90/619/EEZ i Direktiva 97/7/EZ i 98/27/EZ;
- Direktiva 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. u pogledu nepoštenih poslovnih prakse u odnosima trgovaca i potrošača na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, Direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća (Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi).

Slijedom navedenog, Hrvatska smatra da su ovime ispunjeni zahtjevi iz prvog mjerila za zatvaranje u dijelu koji se odnosi na daljnje usklađivanje zakonodavstva.

Zakon o obveznim odnosima (NN 35/05), donesen 25. veljače 2005. godine, uključujući njegove izmjene i dopune iz ožujka 2008. godine (NN 41/08), u potpunosti je usklađen sa slijedećim direktivama EU:

- Direktiva Vijeća 90/314/EEZ od 13. lipnja 1990. o paket-putovanjima, paket-odmorima i paket-aranžmanima;
- Direktiva 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o nekim aspektima prodaje robe široke potrošnje i popratnim jamstvima.

Zakon o nedopuštenom oglašavanju (NN 43/09), donesen 27. ožujka 2009. godine, u potpunosti je usklađen s Direktivom 2006/114/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o zavaravajućem i komparativnom oglašavanju (kodificirana verzija). Obzirom da odredbe pravne stečevine o zavaravajućem i komparativnom oglašavanju uređuju odnose između trgovaca („*business to business*“), Hrvatska smatra potrebnim navedeno područje urediti zasebnim zakonom, iako ga se u Pregovaračkom stajalištu za poglavlje 28. obvezala urediti kroz novi Zakon o zaštiti potrošača. Navedeno je potrebno u svrhu provođenja jasne politike zaštite potrošača koja je uređena Zakonom o zaštiti potrošača, a koji uređuje odnose između potrošača i trgovaca („*business to consumer*“). Slijedom navedenog, Hrvatska smatra da su ovime ispunjeni zahtjevi iz prvog mjerila za zatvaranje u dijelu koji se odnosi na daljnje usklađivanje zakonodavstva.

Nacrt Zakona o potrošačkim kreditima je također izrađen, a s ciljem usklađivanja njegovih odredbi s Direktivom 2008/48/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkom kreditu i kojom se opoziva Direktiva Vijeća 87/102/EEZ.

Zakon o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu (NN 132/98), donesen 25. rujna 1998. godine, uključujući njegove izmjene i dopune iz svibnja 2008. godine (NN 63/08), usklađen je s Uredbom (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju zajedničkih pravila u vezi s nadoknadom i pomoći putnicima u slučaju zabrane ukrcanja i otkazivanja ili dugih kašnjenja letova.

Vezano uz osiguravanje preduvjeta za izravnu primjenu Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. listopada 2004. o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za provedbu zakona o zaštiti potrošača, za I. kvartal 2010. godine predviđeno je donošenje uredbe Vlade Republike Hrvatske kojom će se imenovati tijela koja će biti nadležna za provedbu Uredbe (EZ) br. 2006/2004.

Administrativne sposobnosti

U cilju jačanja administrativnih sposobnosti u području zaštite potrošača, poduzete su slijedeće mjere.

U ožujku 2008. godine donesena je nova Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (NN 41/08). Njome se unutar Odjela za zaštitu potrošača Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva ustrojavaju četiri Odsjeka.

- Odsjek za razvoj i praćenje sustava zaštite potrošača;
- Odsjek za edukaciju i informiranje o sustavu zaštite potrošača;
- Odsjek za usklađivanje zakonodavstva u području zaštite potrošača;
- Odsjek za programe i projekte Europske unije iz područja zaštite potrošača.

U cilju dodatnog administrativnog jačanja Odjela za zaštitu potrošača Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, u srpnju 2008. godine objavljen je natječaj za prijam novih službenika, temeljem kojeg su zaposlene dvije nove djelatnice – vježbenice, tako da sada Odjel broji deset djelatnika.

U 2009. godini planira se zapošljavanje još jednog djelatnika pravne struke.

Vlada Republike Hrvatske osnovala je i imenovala Nacionalno vijeće za zaštitu potrošača kao svoje savjetodavno tijelo na vrijeme od četiri godine. Nacionalno vijeće čine predstavnici državnih tijela nadležnih za područje zaštite potrošača, gospodarskih i interesnih udruženja trgovaca, udruga za zaštitu potrošača i neovisni stručnjaci iz područja zaštite potrošača. Njegova temeljna zadaća kao jednog od važnijih nositelja politike zaštite potrošača je razvoj i unapređenje politike zaštite potrošača. Odluku o osnivanju Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača Vlada Republike Hrvatske donijela je 14. veljače 2008. godine te je Odluka objavljena u NN 21/08. Nacionalno Vijeće za zaštitu potrošača sudjeluje u izradi Nacionalnog programa zaštite potrošača i izvješća o ostvarivanju Nacionalnog programa za zaštitu potrošača, potiče izmjene i dopune postojećih te donošenje novih propisa iz područja zaštite potrošača, sudjeluje u kreiranju politike zaštite potrošača te izvješćuje Vladu Republike Hrvatske o slučajevima kršenja dobrih poslovnih običaja. Tijekom 2008. godine održane su četiri sjednice Vijeća na kojima se raspravljalo o temama od iznimne važnosti u razvoju sustava zaštite potrošača na hrvatskom tržištu u protekloj godini (rast cijena energenata – goriva, električne energije, plina; odvjjetničke tarife itd.)

U Savjetovalištim za zaštitu potrošača u Zagrebu, Osijeku, Splitu i Puli koja se u potpunosti financiraju iz Državnog proračuna ukupno je zaposleno 9 osoba. Uz trajno zaposlene osobe u Savjetovalištim se povremeno angažiraju i stručni savjetnici za pojedina područja, a ovisno o potrebama i zahtjevima potrošača. U Savjetovalištim se potrošači svakodnevno educiraju o svojim pravima.

Nadalje, u srpnju 2007. godine Hrvatski sabor usvojio je i Nacionalni program zaštite potrošača za razdoblje 2007. - 2008. godine (NN 84/07). Ostvarivanje ciljeva iz Nacionalnog programa za 2007. – 2008. godinu rezultiralo je daljnjim usklađivanjem zakonodavstva s pravnom stečevinom EU, osvješćivanjem potrošača o njihovom stvarnom položaju i snazi na tržištu, podizanjem javne svijesti o problematici zaštite potrošača te davanjem informacija i upoznavanjem javnosti o pravima potrošača u Hrvatskoj. Nacionalnim programom odredila su se prioriteta područja u kojima je bilo nužno poduzimanje određenih aktivnosti u cilju ostvarivanja viših standarda zaštite potrošača (javne usluge, zdravstvene usluge, sigurnost i

kakvoća hrane, obrazovanje, informiranje potrošača, financijske usluge i bankarstvo). Stoga, u svakom od navedenih područja provodile su se posebne aktivnosti.

U području informiranja potrošača u 2007. godini iz Državnog su proračuna izdvojena sredstva u iznosu od 1.994.000,00 kuna za slijedeće projekte: „Edukacija o zaštiti potrošača“, „Preventivna zaštita potrošača“ i „Savjetovališta za zaštitu potrošača“. U 2008. godini iz Državnog proračuna izdvojeno je 3.681.000,00 kuna (gotovo dvostruko u odnosu na 2007. godinu) za projekte „Informiranje i edukacija potrošača“, „Jačanje kapaciteta udruga za zaštitu potrošača“ te „Savjetovališta za zaštitu potrošača“. Za rad Savjetovališta za zaštitu potrošača u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Puli, iz Državnog je proračuna u 2007. godini izdvojeno 1.244.000,00 kuna, a u 2008. godini 1.631.000,00 kuna, što je oko 30% više u odnosu na prethodnu godinu.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva kao nadležno tijelo za područje zaštite potrošača aktivno je sudjelovalo u podizanju razine svijesti o potrebi zaštite potrošača provodeći izobrazbu potrošača, trgovaca i njihovih interesnih udruženja, učenika i studenata u odgojno obrazovnim institucijama, sudjelovanjem na seminarima, okruglim stolovima, forumima i predavanjima. Pored toga, sudjelovanjem u brojnim televizijskim i radio emisijama nastojalo se informirati širu javnost o temama od značaja za zaštitu prava i interesa potrošača. Isto tako, objavljivanjem članaka u stručnim časopisima nastojalo se informirati i uputiti potrošače i poslovne subjekte na tržištu o pravnoj praksi zaštite potrošača.

Tijekom 2009. godine pristupit će se izradi novog Nacionalnog programa za zaštitu potrošača za četverogodišnje razdoblje, kojim će se razraditi daljnja provedba politike zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj, odrediti prioritete na području zaštite potrošača, te aktivnosti svih subjekata uključenih u provođenju te politike.

Temeljem Odluke Hrvatskog sabora o proglašenju 2007. godine „Godinom edukacije potrošača u Republici Hrvatskoj“ provedeno je niz aktivnosti, između ostaloga, provedena je televizijska kampanja, intenzivno se vršila izobrazba predstavnika poslovnog sektora te različitih skupina građana. Društvo za zaštitu potrošača Hrvatske „Potrošač“ tiskalo je četiri publikacije iz područja zaštite potrošača.

U Republici Hrvatskoj trenutno je registrirano 26 udruga koje su organizirane u dva Saveza udruga (Hrvatski savez udruga za zaštitu potrošača „Potrošač“ sa sjedištem u Zagrebu te „Savez udruga za zaštitu potrošača Hrvatske“ sa sjedištem u Splitu). Navedene udruge nisu specijalizirane za određeno područje zaštite potrošača, a njihovo članstvo ukupno broji oko 10 000 članova.

Tijekom 2007. i 2008. godine udruge za zaštitu potrošača pružile su niz savjeta, educirale su potrošače o njihovim pravima i obvezama, sustavno ih informirale o pojavama na tržištu i novim propisima iz područja zaštite potrošača. Ove su se aktivnosti obavljale kroz izravna savjetovanja potrošača, organiziranjem tematskih predavanja, okruglih stolova i javnih tribina o temama iz područja zaštite potrošača te putem medija. Tijekom 2007. i 2008. godine, udruge su imale vrlo izraženu aktivnost kroz davanje mišljenja i prijedloga na zakone i podzakonske propise u području zaštite potrošača. Posebno je zapaženo njihovo aktivno sudjelovanje u realizaciji televizijske emisije „Potrošački kod“ koja je prepoznata u široj javnosti.

Predstavnici udruga za zaštitu potrošača sudjeluju i u radu Sudova časti Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske obrtničke komore, u Povjerenstvima za reklamacije potrošača pri davateljima javnih usluga, u Savjetima pri tijelima lokalne uprave i samouprave itd. Isto tako, aktivno surađuju i s drugim udrugama i strukovnim organizacijama iz drugih zemalja.

Sukladno Preporuci Europske komisije od 4. travnja 2001. o načelima za izvansudska tijela uključena u sporazumno rješavanje potrošačkih sporova (2001/310/EZ), Zakon o zaštiti potrošača uveo je sustav izvanskodskog rješavanja potrošačkih sporova pred Sudom časti Hrvatske gospodarske komore i Sudom časti Hrvatske obrtničke komore, pred Centrom za mirenje Hrvatske gospodarske komore, Centrom za mirenje Hrvatske obrtničke komore i Centrom za mirenje Hrvatske udruge poslodavaca. Na taj način građanima Republike Hrvatske omogućuje se jednostavnije i ekonomičnije rješavanje potrošačkih sporova u slučajevima kada nije moguće riješiti spor izravno s trgovcem.

Želi li potrošač riješiti svoj spor s trgovcem pred izvanskodskim tijelima Hrvatske gospodarske komore ili Hrvatske obrtničke komore ovisi o pravnoj prirodi i poslovnoj strukturi trgovca odnosno o tome je li riječ o sporu s tvrtkom s pravnom osobnošću (d.d., d.o.o. itd.) ili o sporu s obrtnikom koji je fizička osoba. U slučaju spora s trgovcem koji je tvrtka s pravnom osobnošću potrošač se treba obratiti Hrvatskoj gospodarskoj komori, a u slučaju spora s obrtnikom treba se obratiti Hrvatskoj obrtničkoj komori.

U 2007. godini Sud časti Hrvatske gospodarske komore zaprimio je 137 prijava potrošača i 39 žalbi na prvostupanjske odluke koje su donesene u potrošačkim sporovima. U 2008. godini zaprimljeno 127 prijava (od čega je 89 riješeno), zajedno uz 33 žalbe na prvostupanjske odluke koje su donesene u potrošačkim sporovima. Sud časti Hrvatske obrtničke komore u 2007. godini radio je na ukupno 166 predmeta od čega je riješen 101 predmet, dok je u 2008. godini radio na ukupno 216 predmeta, od čega je riješen 141 predmet. „Rješenje“ spora predstavlja donošenje zadovoljavajućeg rješenja problema za zainteresirane stranke.

Posebna evidencija potrošačkih sporova uspostavljena je 28. listopada 2008. godine od strane Hrvatske obrtničke komore te se od tada vodi. Cilj je razlikovati potrošačke sporove od ostalih sporova koji se vode pred Sudom časti Hrvatske obrtničke komore (obrtnik protiv obrtnika, trgovačko društvo protiv obrtnika itd.).

Tijekom 2008. godine provodile su se aktivnosti u cilju osiguravanja institucionalnih okvira potrebnih za provođenje izvanskodskog rješavanja sporova poput edukacija i imenovanja novih sudaca prvostupanjskih i drugostupanjskih vijeća Sudova časti Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske obrtničke komore i to iz redova trgovaca, potrošača i nezavisnih stručnjaka.

Financijska sredstva za troškove mirenja koja se vode pred Sudovima časti i pred Centrima za mirenje osigurana su u Državnom proračunu.

U narednom se razdoblju planira poduzimanje aktivnosti vezanih uz daljnje informiranje i edukaciju potrošača koje se odnosi na korištenje instrumenta izvanskodskog rješavanja sporova s trgovcem, kao i daljnje edukacije sudaca Sudova časti i miritelja Centara za mirenje u cilju promicanja dobrih poslovnih običaja, daljnjeg jačanja poslovnog morala te zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj.

Nadzor tržišta

Zakonom o zaštiti potrošača (NN 79/07), uključujući i prijedlog njegovih izmjena i dopuna iz lipnja 2009. godine, povećan je broj upravnih mjera, čime je gospodarskim inspektorima Državnog inspektorata omogućeno učinkovitije postupanje i transparentna zaštita potrošača.

U skladu s Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata (NN 127/07), donesenom 7. prosinca 2007. godine, proširen je djelokrug Odjela zaštite potrošača Državnog inspektorata, s tim da su unutar Odjela ustrojena dva nova odsjeka i to:

- Odsjek za nadzor prodaje proizvoda i pružanje usluga i
- Odsjek za razmjenu obavijesti i informacija o proizvodu (RAPEX) i Centralni informacijski sustav za zaštitu potrošača (CISZP).

Kontaktna točka za RAPEX sustav smještena je u sjedištu Državnog inspektorata Republike Hrvatske prema Uredbi o sustavu brze razmjene službenih obavijesti o proizvodima koji predstavljaju rizik za zdravlje i sigurnost potrošača (NN 39/09). Odsjek za razmjenu obavijesti i informacija o proizvodu (RAPEX) i Centralni informacijski sustav za zaštitu potrošača (CISZP) predstavlja kontaktnu točku za RAPEX.

CISZP aplikacija dostupna je potrošačima od 17. ožujka 2008. godine na web stranicama Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Državnog inspektorata, te se prema tipu zahtjeva potrošača, putem sustava, izravno prosljeđuje u nadležne institucije. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva tijelo je nadležno za provedbu svih aktivnosti koje se tiču održavanja CISZP sustava.

CISZP sustavom omogućen je viši stupanj suradnje između Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, kao nositelja zakonodavnih aktivnosti u području zaštite potrošača, Državnog inspektorata, kao nadležnog provedbenog tijela i Savjetovaništa za zaštitu potrošača, osnovanih od strane udruga za zaštitu potrošača. CZIP sustav omogućava praćenje prijava potrošača i pružanje potrebnih informacija svim korisnicima koji sudjeluju u ovom postupku. Krajnjim potrošačima omogućena je prijava povrede potrošačkih prava putem interneta kao i stalni uvid u postupak rješavanja prijave.

Ovaj sustav je važan, između ostalog, i zato što se analizom podnesenih prijava, može doći do spoznaje o karakterističnim pojavama na tržištu na koje treba reagirati i usmjeriti pozornost gospodarskih inspektora. Isto tako, uvidom u odgovore Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Savjetovaništa za zaštitu potrošača, postiže se jednoobraznost postupanja svih inspektora na području Republike Hrvatske. Koristi od sustava za individualne potrošače su elektronička dostupnost informacija o njihovim pravima i zakonodavnom okviru kojim je regulirano područje zaštite potrošača, mogućnost podnošenja „online“ prijave, te uvid u odgovore putem zaprimljenog tajnog PIN-a.

U području nadzora tržišta u pogledu sigurnosti proizvoda, Državni inspektorat je razvio postupke za pod-ugovaranje testiranja proizvoda, kao i kriterije kojima moraju udovoljavati laboratoriji za testiranje (akreditacija, stručnost u području testiranja itd.). Dodatno, izrađena je i lista laboratorija koji su izrazili interes u pogledu testiranja sigurnosti proizvoda, u skladu s pojedinim direktivama i Direktivom o općoj sigurnosti proizvoda.

Detaljan prikaz administrativne strukture i provedbenih sposobnosti u području zaštite potrošača prikazan je u Dodatku I. ovog Izvješća.

Slijedom navedenog, Hrvatska smatra da su navedenim jačanjem administrativnih kapaciteta Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva te Državnog inspektorata (uključujući i one opisane u Dodatku I.) ispunjeni zahtjevi iz prvog mjerila za zatvaranje u dijelu koji se odnosi na predstavljanje odgovarajućih administrativnih struktura i provedbenih sposobnosti u području zaštite potrošača.

ZAŠTITA ZDRAVLJA

Javno zdravstvo

Dana 30. rujna 2008. godine potpisan je Memorandum o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u Drugom programu aktivnosti Zajednice u području zdravstva (2008.-2013.). Zakon o potvrđivanju Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u Drugom programu aktivnosti Zajednice u području zdravstva (2008.-2013.) donesen je na 8. sjednici Hrvatskog sabora 20. veljače 2009. godine te je objavljen u NN MU 2/09.

Duhan

Zakon o potvrđivanju Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom donesen je 14. ožujka 2008. godine te je objavljen u NN MU 3/08.

Zakon o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda je donesen 17. listopada 2008. godine te je objavljen u NN 125/08. Zakon se u potpunosti primjenjuje od 6. svibnja 2009. godine.

Zakon o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda u potpunosti je usklađen s Direktivom 2001/37/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2001. o usklađivanju zakona i ostalih propisa država članica s obzirom na proizvodnju, predstavljanje i prodaju duhanskih proizvoda i Direktivom 2003/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o usklađivanju zakona i ostalih propisa država članica o oglašavanju i sponzorstvu duhanskih proizvoda. Slijedom navedenog, Hrvatska smatra da su ovime ispunjeni zahtjevi iz četvrtog mjerila za zatvaranje u pogledu usklađivanje zakonodavstva.

Nadalje, temeljem Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda, Pravilnik o sadržaju podataka o svim sastojcima i njihovim količinama po vrsti i tipu koji se koriste u proizvodnji duhanskih proizvoda te o načinu informiranja javnosti (NN 39/09), usklađen s odredbama Direktive 2001/37/EZ, objavljen je u ožujku 2009. godine.

Provedbu Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda u okviru Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (MZSS) obavlja Uprava za sanitarnu inspekciju sa svojih 236 inspektora koji, između ostalih aktivnosti, provode sve provedbene mjere vezane uz navedeno zakonodavstvo, na cijelom području Republike Hrvatske. Nadzori nad provedbom zakona obavljaju se u okviru redovitih nadzora sanitarne inspekcije prema planu i programu rada.

Nadalje, člankom 25. Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda propisano je da inspeksijski nadzor nad njegovom provedbom obavljaju, svaki u okviru svojega djelokruga propisanog zakonom, sanitarni inspektori, zdravstveni inspektori, prosvjetni inspektori te inspektori rada i gospodarski inspektori Državnog inspektorata.

Djelokrug rada i nadležnosti navedenih inspekcija nisu izričito uređene Zakonom o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda, obzirom da su način rada, ustrojstvo i djelokrug rada navedenih inspekcija uređenim posebnim zakonima kako slijedi:

1. Sanitarna inspekcija (236 inspektora) – Zakon o sanitarnoj inspekciji (NN 113/08), donesen 19. listopada 2008. godine;
2. Zdravstvena inspekcija (6 inspektora) – Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 150/08), donesen 15. prosinca 2008. godine;
3. Prosvjetna inspekcija (29 inspektora) - Zakon o prosvjetnoj inspekciji (NN 50/95), donesen 4. srpnja 1995. te njegove izmjene i dopune iz lipnja 1997. godine (NN 73/97);
4. Inspekcija rada i gospodarska inspekcija Državnog inspektorata (500 inspektora) – Zakon o državnom inspektoratu (NN 116/08), donesen 26. rujna 2008. godine.

U obavljanju inspeksijskih nadzora te u slučajevima kada je inspeksijskim nadzorom utvrđeno počinjenje prekršaja, navedene inspekcije također su obvezne postupati i po odredbama Prekršajnog zakona (NN 107/07), donesenog 3. listopada 2007. godine.

Zarazne bolesti

Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (NN 79/07), donesen 13. srpnja 2007. godine, uključujući njegove izmjene i dopune iz rujna 2008. godine (NN 113/08) i ožujka 2009. godine (NN 43/09) te pripadajuća Lista zaraznih bolesti usklađeni su sa slijedećim Odlukama EU:

- Odluka 2119/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 1998. kojom se osniva mreža za epidemiološki nadzor i kontrolu zaraznih bolesti unutar Zajednice;
- Odluka Komisije 2000/57/EZ od 22. prosinca 1999. godine o sustavu ranog upozoravanja na poduzimanje mjera za sprečavanje i kontrolu zaraznih bolesti na temelju Odluke 2119/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća;
- Odluka Komisije 2000/96/EZ od 22. prosinca 1999. godine o zaraznim bolestima koje će progresivno biti uključene u mrežu Zajednice prema Odluci 2119/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća;
- Odluka Komisije 2002/253/EZ od 19. ožujka 2002. godine kojom se utvrđuju definicije slučajeva bolesti radi prijavljivanja zaraznih bolesti obavijesnoj mreži Zajednice u skladu s Odlukom 2119/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća.

Hrvatska prima na znanje nedavno usvajanje nove pravne stečevine EU u području zaraznih bolesti, kao i mogućnost donošenja daljnjih dopuna pravne stečevine ovisno o trenutnoj epidemiološkoj situaciji virusa gripe A(H1N1). Ažuriranje nacionalnog zakonodavstva u ovom području u svrhu usklađivanja s trenutnim razvojem pravne stečevine predviđeno je do kraja 2009. godine.

Što se tiče definicija slučajeva bolesti koje se prijavljuju („*case definitions*“), izrađene su definicije usklađene s definicijama EU (Odluka Komisije 2002/253/EZ) te su postavljene na Internet stranice Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (www.hzjz.hr/epidemiologija.htm). Krajem 2007. godine isti je tekst definicija s predgovorom i potrebnim uputama tiskan i obliku knjige, pod naslovom "Definicije zaraznih bolesti koje se prijavljuju", u nakladi od 7000 primjeraka i distribuiran svim liječnicima u zemlji. U skladu s Odlukom Komisije 2008/426/EZ od 28. travnja 2008. godine te Odlukom Komisije 2009/363/EZ od 30. travnja

2009. godine koje izmjenjuju i dopunjuju Odluku Komisije 2002/253/EZ, u tijeku su dopune objavljene, i u knjizi tiskane, liste definicija.

Hrvatska je imenovala svog predstavnika u Odbor za sigurnost zdravlja Europske komisije („*Health Security Committee*“ - HSC), kao i predstavnika u Upravnom odboru Europskog centra za kontrolu bolesti („*European Centre for Disease Control*“ - ECDC). Nadalje, imenovane su i kontakt osobe i institucije za potrebe mreže za rano uzbunjivanje i odgovor („*Early Warning and Response System*“ - EWRS), mreže RASBICHAT („*Rapid Alert System for Biological and Chemical Threats*“) te za potrebe 12 posebnih mreža praćenja bolesti („*dedicated surveillance networks*“). Određen je i koordinator za pandemijsku gripu, a od 2008. godine također i predstavnik u Uredničkom odboru časopisa ECDC-a „*Eurosurveillance*“.

Od 2007. godine Hrvatska je uključena i u EU mrežu praćenja gripe EISS („*European Influenza Surveillance Scheme*“), kao i u projekt Europske komisije pod nazivom EPISOUTH, a koji povezuje zemlje južne Europe i Sredozemlja i njihove sustave nadzora nad zaraznim bolestima.

U tijeku je detaljna razrada cjelovitog Nacionalnog generičkog, integriranog plana koordiniranog postupanja u zdravstvenim kriznim stanjima. Donošenje Plana se očekuje do kraja 2009. godine.

Krv, tkiva, stanice

Zakon o krvi i krvnim pripravcima (NN 79/06), donesen 30. lipnja 2006. godine, u potpunosti je usklađen s Direktivom 2002/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. siječnja 2003. kojom se utvrđuju standardi kvalitete i sigurnosti za prikupljanje, testiranje, preradu, čuvanje i distribuciju ljudske krvi i krvnih pripravka. Slijedeći podzakonski propisi usklađeni su s odredbama pravne stečevine EU kako slijedi.

- Pravilnik o posebnim tehničkim zahtjevima za krv i krvne pripravke objavljen u kolovozu 2007. godine (NN 80/07) u potpunosti je usklađen s Direktivom Komisije 2004/33/EZ od 22. ožujka 2004. kojom se primjenjuje Direktiva 2002/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u odnosu na određene tehničke zahtjeve za krv i krvne pripravke;
- Pravilnik o sustavu sljedivosti krvnih pripravaka i praćenju ozbiljnih štetnih događaja i ozbiljnih štetnih reakcija objavljen u lipnju 2007. godine (NN 63/07), uključujući njegove izmjene i dopune iz veljače 2009. godine (NN 18/09), u potpunosti je usklađen s Direktivom Komisije 2005/61/EZ od 30. rujna 2005. o provedbi Direktive 2002/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu zahtjeva za sljedivost i obavještavanje u slučaju štetnih reakcija i događaja;
- Pravilnik o osiguranju kvalitete krvi i krvnih pripravaka u zdravstvenim ustanovama objavljen u kolovozu 2007. godine (NN 80/07), uključujući njegove izmjene i dopune iz veljače 2009. godine (OG 18/09), u potpunosti je usklađen s Direktivom Komisije 2005/62/EZ od 30. rujna 2005. o provedbi Direktive 2002/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu normi Zajednice i specifikacija koje se odnose na sustav kvalitete za transfuzijske ustanove.

Slijedom navedenog, Hrvatska smatra da su ovime ispunjeni zahtjevi iz drugog mjerila za zatvaranje u dijelu koji se odnosi na usklađivanje zakonodavstva.

U skladu s Izmjenama i dopunama Osnovne mreže zdravstvene djelatnosti (NN 115/07), donesenim 2. studenog 2007. godine, tijekom 2008. godine započelo se s okrupnjavanjem transfuzijskih centara u Republici Hrvatskoj, kao i s uvođenjem jedinstvenog informacijskog sustava za krv i krvne pripravke. Predviđa se smanjivanje broja transfuzijskih centara za uzimanje i preradu krvi (od njih 21 na ukupno 9), kao i broja centara za serološko testiranje (s postojeća 25 na ukupno 5). Mreža također predviđa i uspostavu dva centra za molekularno testiranje.

Za sada je okrupnjeno pet transfuzijskih centara.

Postupak unapređenja i restrukturiranja ustanova za krv dijelom se planira provesti kroz IPA 2009 projekt pod nazivom „*Strengthening the institutional capacity for blood tissues and cells*“ (poboljšanje sustava kvalitete Hrvatskog zavoda za transfuzijsku medicinu planira se ostvariti kroz nabavu nove opreme).

U cilju osiguranja boljih prostornih uvjeta za rad Hrvatskog zavoda za transfuzijsku medicinu, u rujnu 2008. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o davanju suglasnosti Hrvatskom zavodu za transfuzijsku medicinu za kupnju nekretnina u tu svrhu. Pregovori o kupnji navedene nekretnine su u tijeku.

Izrađen je Nacrt Zakona o medicinskoj oplodnji s ciljem usklađivanja njegovih odredbi s odredbama Direktive 2004/23/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o određivanju standarda kvalitete i sigurnosti za postupke darivanja, nabave, testiranja, obrade, čuvanja, skladištenja i raspodjele tkiva i stanica ljudskog podrijetla i Direktive Komisije 2006/17/EZ od 8. veljače 2006. o provedbi Direktive 2004/23/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. s obzirom na tehničke zahtjeve za darivanje, nabavu i testiranje tkiva i stanica ljudskog podrijetla. Usklađivanje provedbenih propisa koji se temelje na Nacrtu Zakona s odredbama navedene pravne stečevine je u tijeku.

Nadalje, Zakon o uzimanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja (NN 177/04), donesen 3. prosinca 2004. godine, uključujući njegove izmjene i dopune iz travnja 2009. godine (NN 45/09) te na temelju njega doneseni podzakonski propisi, u potpunosti su usklađeni s Direktivom 2004/23/EZ, Direktivom Komisije 2006/17/EZ te s Direktivom Komisije 2006/86/EZ od 24. listopada 2006. kojom se provodi Direktiva 2004/23/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća s obzirom na zahtjeve za praćenjem, prijavu ozbiljnih neželjenih reakcija i pojava te određene tehničke zahtjeve vezane uz označivanje, obradu, čuvanje, skladištenje i raspodjelu tkiva i stanica ljudskog podrijetla.

Slijedom navedenog, Hrvatska smatra da su ovime ispunjeni zahtjevi iz trećeg mjerila za zatvaranje pregovora u dijelu koji se odnosi na usklađivanje zakonodavstva.

Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (NN 2/09), donesenom 29. prosinca 2008. godine, uspostavljen je Odjel za inspekciju i praćenje krvi, tkiva i stanica, a u cilju jačanja administrativnih kapaciteta za područje krvi, tkiva i stanica. U tijeku je postupak zapošljavanja djelatnika u navedenom Odjelu (rok za izvršenje je lipanj 2009.). Nakon toga planira se provesti njihova edukacija sukladno planu i programu edukacije.

Nadalje, u rujnu 2008. godine osnovano je Povjerenstvo Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi za tkiva i stanice sa zadacima provedbe aktivnosti u cilju implementacije propisanih standarda u rad banaka tkiva, izrade prijedloga financijskog i informacijskog modela te uspostavu sustava za biološko praćenje tkiva i stanica.

U skladu sa zahtjevima Direktive 2004/23/EZ dovršena je izrada godišnjeg izvješća o tkivima i stanicama za 2008. godinu te je uspostavljen registar Banaka tkiva koji je javno dostupan na portalu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (www.mzss.hr). Godišnje izvješće i registar su dostavljeni EURO CET-u („*European Registry for Organs, Tissues and Cells*“).

U cilju daljnjeg jačanja administrativnih kapaciteta i implementacije pravne stečevine, pripremljen je projekt pod nazivom „*Strengthening the institutional capacity for blood tissues and cells*“, a kojim je Republika Hrvatska aplicirala za sredstva IPA-e 2009 („*EU Assistance in tissue and cell sector*“). Postupak unapređenja i restrukturiranja ustanova za tkiva i stanice dijelom se planira provesti kroz navedeni IPA 2009 projekt (planira se postići unapređenje jedne banke tkiva).

Krajem 2007. godine osnovana je i Agencija za akreditaciju i kvalitetu u zdravstvu. Agencija kao savjetodavno tijelo predlaže ministru standarde kvalitete zdravstvene zaštite i akreditacijske standarde, a u suradnji sa stručnim udrugama predlaže plan i program mjera za osiguranje, unapređenje, promicanje i praćenje kvalitete zdravstvene zaštite.

U nadležnosti Agencije je administriranje postupka davanja, obnove i ukidanja akreditacije nositelja zdravstvene djelatnosti, provođenje postupka procjene zdravstvenih i medicinskih tehnologija, obavljanje edukacije na području osiguranja, unapređenja i promicanja kvalitete zdravstvene zaštite te vođenje registra i baze podataka vezano uz akreditacije.

Tijekom 2009. godine planira se izraditi plan i program mjera za osiguranje, unapređenje, promicanje i praćenje kvalitete zdravstvene zaštite te pojedine prijedloge akreditacijskih i standarda kvalitete zdravstvene zaštite.

Detaljan prikaz administrativne strukture i provedbenih sposobnosti u području krvi, tkiva i stanica prikazan je u Dodatku II. ovog Izvješća.

Slijedom navedenog, Hrvatska smatra da su gore navedenim jačanjem administrativnih kapaciteta (uključujući i one opisane u Dodatku II.) ispunjeni zahtjevi iz drugog i trećeg mjerila za zatvaranje pregovora u dijelu koji se odnosi na predstavljanje odgovarajućih administrativnih sposobnosti u području krvi, tkiva i stanica.

Mentalno zdravlje, društveno-gospodarski čimbenici zdravlja, zdravstvene nejednakosti, alkohol, rak, zdravlje i okoliš

Izrađen je Nacrt Nacionalne strategije zaštite *mentalnog zdravlja* 2009.-2013. Nacrt strategije usklađen je s Rezolucijom Vijeća o unaprjeđenju mentalnog zdravlja od 18. studenog 1999. godine (2000/C 86/01), Zaključcima Vijeća o suzbijanju stresa i problema vezanih uz depresiju od 15. studenog 2001. godine (2002/C 6/01), Zaključcima Vijeća o suzbijanju stigmatizacije i diskriminacije u vezi s mentalnim poremećajima od 2. lipnja 2003. godine (2003/C 141/01), Zaključcima Vijeća o akciji Zajednice na području mentalnog zdravlja od 3.

lipnja 2005. godine, *Green Paper*-om Europske komisije pod nazivom „Unapređujući mentalno zdravlje stanovništva: prema strategiji za mentalno zdravlje za Europsku uniju“ od 14. listopada 2005. (COM (2005) 484) te s Rezolucijom Europskog parlamenta o mentalnom zdravlju od 19. veljače 2009. godine (INI/2008/2209). Donošenje Nacionalne strategije očekuje se do kraja 2009. godine.

Opći ciljevi navedeni u Nacrtu Nacionalne strategije su promocija mentalnog zdravlja za sve, pristup mentalnim poremećajima kroz preventivne aktivnosti, promocija rane intervencije i liječenja duševnih poremećaja, unaprjeđenje kvalitete života osoba s mentalnim poremećajima ili invaliditetom kroz socijalnu uključenost, zaštitu njihovih prava i dostojanstva te razvoj informiranja, istraživanja i sustava znanja na području mentalnog zdravlja.

Na temelju Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 150/08), donesenog 15. prosinca 2008. godine, pri županijskim zavodima za javno zdravstvo ustrojavaju se službe za provođenje djelatnosti zaštite mentalnog zdravlja. Dva zavoda su započela aktivnosti na osnivanju navedenih službi, a do kraja godine se očekuje da će još nekoliko pokrenuti postupak. Financijska sredstva za tu djelatnost će se osiguravati u Državnom proračunu.

U području **zlouporabe droga**, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2. studenog 2007. godine usvojila Protokol o sustavu za rano upozoravanje u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj. Protokol definira pojam sustava ranog upozoravanja, koordinacijsku strukturu, partnere, izvore i vrste relevantnih informacija te mehanizme komunikacije na nacionalnoj i europskoj razini. Glavno načelo hrvatskog Sustava ranog upozoravanja jest predana suradnja između svih relevantnih partnera na stalnoj i *ad hoc* osnovi koristeći multidisciplinarni pristup i određenu stručnost u identificiranju novih tvari i procjeni rizika.

Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja, usvojen je na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj 19. travnja 2007. godine. Osnovni cilj projekta je sustavno i trajno rješavanje pitanja reintegracije ovisnika nakon završenog odvikavanja od ovisnosti putem adekvatnog modela resocijalizacije.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske na sjednici od 12. veljače 2009. godine usvojila je i Akcijski plan suzbijanja zloupotrebe opojnih droga za 2009.-2012. godinu. Nastavno na navedeno, Povjerenstvo za suzbijanje zloupotrebe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske usvojilo je 17. ožujka 2009. godine Provedbeni program Akcijskog plana suzbijanja zloupotrebe opojnih droga za 2009. godinu.

U Bruxellesu je 9. siječnja 2009. godine održan sastanak predstavnika Europske komisije, Misije Republike Hrvatske pri EZ i Ureda za suzbijanje zloupotrebe opojnih droga Republike Hrvatske tijekom kojeg je usuglašen tekst Nacrta Sporazuma između Republike Hrvatske i Europske zajednice za sudjelovanje Republike Hrvatske u radu Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA).

Što se tiče aktivnosti u području **prehrane**, izrađen je ažurirani Nacrt plana prevencije i smanjenja prekomjerne tjelesne težine. Njegovo se donošenje očekuje do kraja lipnja 2009. godine.

U svrhu unaprjeđenja zdravlja cjelokupnog stanovništva, glavni ciljevi Akcijskog plana su promicanje zdravog načina života i unaprjeđenje zdravlja, poticanje razvoja fizičke kulture i podizanje svijesti o važnosti poželjne tjelesne težine u očuvanju zdravlja i tjelesne sposobnosti, sprječavanje po zdravlje štetnih navika i održavanje poželjne tjelesne težine cjelokupnog stanovništva te smanjenje tjelesne težine kod osoba koje već imaju prekomjernu tjelesnu težinu. Na razini države i lokalnih zajednica, Akcijski plan za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine trebao bi dugoročno doprinijeti smanjenju pobola i prijevremene smrti vezane uz prekomjernu tjelesnu težinu i uzročno posljedičnih bolesti i stanja, kao i troškova liječenja istih.

Nadalje, izrađen je i Nacrt Hrvatskog akcijskog plana o **alkoholu**, za sprječavanje zlouporabe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja. Njegovo se donošenje očekuje do kraja 2009. godine. Temeljni ciljevi Akcijskog plana su smanjenje morbiditeta, mortaliteta i opterećenja bolešću povezanih s pijenjem, smanjenje nesreća, osobito nesreća u prometu, podizanje razine svijesti stanovništva kao i podupiranje javnozdravstvene politike usmjerene prevenciji pogubnih posljedica alkohola. Strateške aktivnosti za realiziranje ciljeva su informiranje i educiranje javnosti i specifičnih ciljnih skupina, promicanje mentalnog zdravlja, promicanje zdravog okoliša, smanjivanje rizika vožnje pod utjecajem alkohola, smanjenje dostupnosti alkoholnih proizvoda, osobito mladima, usvajanje mjera zaštite od reklamiranja alkohola te osiguranje dostupnog i djelotvornog liječenja i socijalnog tretmana za pojedince čije je pijenje rizično ili štetno (kao i za njihove obitelji).

Vezano uz područje **društveno-gospodarskih čimbenika zdravlja (zdravstvene nejednakosti)**, u početnoj je fazi izrada nacionalne strategije javnog zdravstva.

U području **probira (screening) raka**, Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke započeo je s primjenom u drugoj polovici 2006. godine te se nastavlja provoditi i u 2009. godini. Nacionalni program je usklađen s Preporukom Vijeća 2003/878/EZ od 2. prosinca 2003. o probiru (*screening*) raka. Nacionalni je program izrađen u skladu s trećim izdanjem Europskih smjernica o osiguranju kvalitete kod probira raka dojke. Trenutna hrvatska aplikacija za probir raka ne pokriva sve indikatore kako je navedeno u četvrtom izdanju Europskih smjernica te se postojeći sustav i organizacija planira nadograditi u skladu s četvrtim izdanjem.

Do sada broj sumnjivih mamografskih nalaza, uključujući i BIRADS klasifikaciju 4. i 5., iznosi 2 740, dok je broj otkrivenih karcinoma 1 115. Ukupan odaziv iznosi 56,3% odnosno 261 191 žena se odazvala pozivu.

Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva donesen je na sjednici Vlade Republike Hrvatske od 4. listopada 2007. godine te se s primjenom započelo krajem iste godine. Njegovo se provođenje nastavlja i u 2009. godini. Nacionalni program je usklađen s Preporukom Vijeća 2003/878/EZ od 2. prosinca 2003. o probiru (*screening*) raka.

Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva pokriva populaciju ispod prosječnog rizika (osobe između 50. i 74. godina starosti) te su njegovi ciljevi slijedeći:

1. smanjiti smrtnost oboljelih od kolorektalnog karcinoma za najmanje 15 % u pet godina njegove primjene;
2. obuhvatiti minimalno 60 % osoba pozvanih na testiranje;
3. do 2015. godine obuhvatiti 75 % stanovništva koje je pod rizikom putem ranog otkrivanja karcinoma, te poboljšati kvalitetu života i povećati stopu preživljenja oboljelih.

Stopa odgovora na poziv na testiranje do sada iznosi 25 %. Od 206 168 pojedinaca (rođenih između 1933. i 1937. godine) koji su prošli probir FOBT-om (testom na okultno (prikriveno) krvarenje u stolici), 3 390 osoba (9,5 %) imalo je pozitivne rezultate. Kolonoskopija je provedena u 1 898 slučajeva (pristanak od 56 %). Kolorektalni karcinom je potvrđen kod 134 oboljelih (7,1 % svih kolonoskopija) i oni su odmah podvrgnuti operaciji. Međutim, pronađen je vrlo visok postotak ostalih intestinalnih patohistoloških promjena: 669 oboljelih s polipima (koji se smatraju potencijalno malignima (zloćudnima) u sljedećih 10 do 15 godina).

U tijeku je izrada nacionalnog programa ranog otkrivanja raka grlića maternice, a s primjenom se planira započeti krajem 2009. godine.

Provedba programa uključivat će probir Papa testom ženske populacije od 25 do 66 godina starosti, uz periodičke pozive na testiranje svake tri godine. Program se izrađuje sukladno Preporuci Vijeća 2003/878/EZ od 2. prosinca 2003. o probiru karcinoma i Europskim smjernicama za osiguranje kvalitete kod probira raka grlića maternice.

Vezano uz međunarodnu suradnju u području karcinoma, Hrvatski nacionalni registar za rak član je Međunarodne udruge registara za rak i Europske mreže registara za rak. U sklopu te suradnje dostavljeni su podaci o incidenciji raka u Hrvatskoj za novu inačicu baza podataka GLOBOCAN i EUROCIM.

Nakon sudjelovanja Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u studiji ARCAGE (Karcinomi povezani s alkoholom i genetska sklonost u Europi) koju je koordinirala Međunarodna agencija za istraživanje raka, voditelj Odsjeka za prevenciju malignih bolesti Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo postao je član konzorcija INHANCE (Međunarodna epidemiologija karcinoma glave i vrata). Hrvatski predmet ARCAGE studije čini dio „*pool-a*“ studija konzorcija INHANCE.

Hrvatski nacionalni registar za rak sudjelovat će u sljedećem razdoblju studije o preživljenju oboljelih od karcinoma u Europi, EURO CARE.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Odjel za medicinsku demografiju dobio je 2008. godine poziv od strane Međunarodne agencije za istraživanje raka (IARC) za sudjelovanje u projektu „Atlas karcinoma u Europskoj uniji“. Hrvatska će biti uključena u Treći atlas smrtnosti od karcinoma u Europi (bazu podataka Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije) koji sadrži podatke o smrtnosti od raka u razdoblju od 1998. do 2002. godine.

U području *zdravlja i okoliša*, Pravilnik o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika rizicima koji potječu od elektromagnetskih polja objavljen je 2. travnja 2008. godine (NN 38/08). Pravilnik je u potpunosti usklađen s Direktivom 2004/40/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima vezano uz izloženost radnika štetnim fizikalnim čimbenicima (elektromagnetskim poljima).

MZSS je imenovao kontaktnu točku za područje neionizirajućeg zračenja.

Romana Mrković

Načelnica Odjela županijske sanitarne inspekcije

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Ksaver 200 a, Zagreb

Tel: +385 /0/ 1 46 07 553

Fax: +385 /0/ 1 46 98 377

e-mail: romana.mrkovic@mzss.hr

U pogledu Preporuke Vijeća 1999/519/EZ od 12. srpnja 1999. o ograničavanju izlaganja javnosti elektromagnetskim poljima (0 Hz do 300 GHz), Hrvatska je prenijela odredbe navedene Preporuke kroz Pravilnik o zaštiti od elektromagnetskih polja, objavljen 30. prosinca 2003. godine (NN 204/03), uključujući njegove izmjene i dopune objavljene 9. travnja 2008. godine (NN 41/08).

Vezano uz područje *ozljeda*, MZSS je uspostavilo radnu skupinu za izradu Nacionalnog programa sprječavanja ozljeda u djece (u pripremnoj fazi). Program će biti izrađen u skladu s Preporukom Vijeća od 31. svibnja 2007. o sprječavanju ozljeda i promociji sigurnosti (2007/C 164/01). Donošenje Nacionalnog programa očekuje se tijekom druge polovice 2010. godine.

Dodatak I. Administrativna struktura i provedbene sposobnosti u području zaštite potrošača

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva iz 2004. godine (NN 24/04) po prvi put u Republici Hrvatskoj osnovano je nadležno tijelo zaduženo za stvaranje i provedbu politike zaštite potrošača.

Odjel za zaštitu potrošača Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva obuhvaćao je dva odsjeka u kojima su bila zaposlena samo tri službenika.

S obzirom na složenost područja, postojala je potreba za širenjem Odjela za zaštitu potrošača Ministarstva i zapošljavanjem novih službenika.

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva iz ožujka 2007. godine (NN 24/07) restrukturiran je Odjel za zaštitu potrošača Ministarstva i osnovana su sljedeća tri odsjeka:

- Odsjek za Centralni informacijski sustav i Nacionalni program zaštite potrošača,
- Odsjek za edukaciju i informiranje o sustavu zaštite potrošača, i
- Odsjek za usklađivanje zakonodavstva i programe i projekte Europske unije iz područja zaštite potrošača.

Takva struktura Odjela bila je odgovarajuća institucionalna struktura javne uprave u toj fazi, koja je bila zadužena za razvoj ovoga područja i koja je omogućila obavljanje svih aktivnosti glede usklađivanja zakonodavstva, rada na projektima za financiranje udruga za zaštitu potrošača i praćenja aktivnosti EU iz područja zaštite potrošača.

Intenzivna edukacija službenika Odjela za zaštitu potrošača Ministarstva također je provedena u okviru CARDS 2002 projekta „Jačanje kapaciteta na području zaštite potrošača“, te kasnije kroz CARDS 2004 twinning projekt „Daljnje jačanje kapaciteta na području zaštite potrošača“.

Nadalje, radi trajne edukacije i profesionalnog osposobljavanja službenika koji rade na stvaranju i provedbi politike zaštite potrošača, Ministarstvo je dodijelilo značajna financijska sredstva za seminare, edukaciju i radionice iz područja zaštite potrošača, koje je organizirala Europska komisija. To je bilo vrlo korisno tijekom pristupnih pregovora o poglavlju 28. Zaštita potrošača i zdravlja za razumijevanje pravne stečevine u ovome području.

Nova Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva donesena je u travnju 2008. godine (NN 41/08), kojom je uređeno da Odjel za zaštitu potrošača Ministarstva treba povećati formiranjem dodatnog odsjeka. S obzirom na važnost i stalne promjene zakonodavstva na području zaštite potrošača u EU, uspostavljen je zaseban Odsjek za usklađivanje zakonodavstva unutar Odjela za zaštitu potrošača, zadužen isključivo za praćenje zakonodavstava iz ovoga područja.

Zbog iznimne važnosti pomoći na ovome području koju EU pruža državama kandidatkinjama u pretpristupnom razdoblju, postojala je također potreba za uspostavom zasebnog odsjeka sa zadaćom stalnog praćenja i provedbe projekata i programa EU iz područja zaštite potrošača.

Odjel za zaštitu potrošača Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva obavlja poslove u vezi s izradom i provedbom zakona i drugih propisa vezanih za zaštitu potrošača; daje stručna mišljenja vezana za zaštitu potrošača; provodi aktivnost u vezi s prilagodbom nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije iz područja zaštite potrošača; izrađuje izvješća radi sustavnog informiranja nadležnih tijela o stupnju usklađenosti zakonodavstva za potrebe pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji; surađuje s nadležnim tijelima za zaštitu potrošača s područja Europske unije; surađuje sa sudovima časti i centrima za mirenje Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore i Hrvatske udruge poslodavaca pri rješavanju potrošačkih sporova; predlaže i prati iz svoje nadležnosti, sadržaj projekata i programa Europske unije; sudjeluje u pripremi projekata iz pretpristupnih programa Europske unije i ostalih oblika međunarodne pomoći; predlaže i provodi politiku i mjere zaštite potrošača, uključivo i izradu Nacionalnog programa za zaštitu potrošača u suradnji s Nacionalnim vijećem za zaštitu potrošača; prati ostvarivanje ciljeva i zadataka utvrđenih Nacionalnim programom zaštite potrošača i o tome izvješćuje Hrvatski sabor; obavlja stručne poslove vezane uz rad Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača; uspostavlja i vodi Centralni informacijski sustav zaštite potrošača; prikuplja, statistički obrađuje i analizira podatke koje u Centralni informacijski sustav zaštite potrošača dostavljaju sve nadležne institucije vezane uz provođenje politike zaštite potrošača; izrađuje analize i priprema analitičke podloge za praćenje stanja na području zaštite potrošača te predlaže mjere za unaprjeđenje cjelokupnog sustava zaštite potrošača na području Republike Hrvatske; provodi poslove iz sustava razmjene obavijesti u pogledu proizvoda koji predstavljaju rizik za zdravlje i sigurnost potrošača (RAPEX) iz nadležnosti Ministarstva koji obuhvaća postupak obavješćivanja drugih tijela državne uprave, međunarodnih subjekata o nesigurnim proizvodima; surađuje s nadležnim međunarodnim tijelima vezano uz obavijesti o nesigurnim proizvodima; predlaže i provodi mjere u cilju podizanja opće razine znanja o potrebi zaštite prava potrošača, provodi aktivnosti vezane za edukaciju potrošača, trgovaca, đaka i studenata u odgojno-obrazovnim institucijama, kao i svih zainteresiranih sudionika u provođenju politike zaštite potrošača; obavlja upravne i stručne poslove vezane za projekte kojima se provodi edukacija i sustavno informiranje potrošača, provodi mjere upravnog nadzora nad projektima namijenjenim edukaciji i informiranju potrošača, provodi upravne i stručne poslove u vezi s osnivanjem i praćenjem rada Savjetovaništa za zaštitu potrošača; prati i predlaže mjere za unaprjeđenje i razvoj Savjetovaništa za zaštitu potrošača; izdaje odobrenja za rad Savjetovaništa za zaštitu potrošača, provodi stručno osposobljavanje osoba za rad u Savjetovaništima za zaštitu potrošača; surađuje i prikuplja izvješća o svim aktivnostima koje Savez za zaštitu potrošača i Savjetovaništa poduzimaju u cilju zaštite potrošačkih prava; obavlja i pruža stručnu pomoć tijelima i jedinicama lokalne samouprave i uprave, nadležnim za poslove zaštite potrošača; surađuje s drugim ministarstvima, tijelima javne vlasti te ostalim zainteresiranim stranama; obavlja i druge poslove iz svoga djelokruga.

Što se tiče aktivnosti Odjela za zaštitu potrošača Ministarstva koje se odnose na provedbu aktivnosti glede proizvoda koji predstavljaju opasnost za zdravlje i sigurnost potrošača, važno je naglasiti da, osim u pogledu aktivnosti usklađivanja zakonodavstva u području sigurnosti proizvoda, Odjel u praksi ne provodi aktivnosti koje se odnose na proizvode koji predstavljaju opasnost za zdravlje i sigurnost potrošača. To jest, u trenutku uspostave Odjela za zaštitu potrošača u Ministarstvu pretpostavljalo se da bi Odjel mogao provoditi određene aktivnosti vezane uz sigurnost proizvoda. Međutim, po razvoju politike zaštite potrošača donesena je

odluka da Državni inspektorat sa svojim Odjelom zaštite potrošača bude isključivo zadužen za takve aktivnosti. Stoga će Ministarstvo izuzeti odnosnu aktivnost iz opsega zadaća svojeg Odjela za zaštitu potrošača narednim izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, koje će se izvršiti do kraja 2009. godine.

Slijedom navedenog, u cilju da se naglasi razlika u djelokrugu poslova Odjela za zaštitu potrošača Ministarstva i Odjela zaštite potrošača Državnog inspektorata, važno je istaknuti da Odjel za zaštitu potrošača Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva obavlja aktivnosti koje se tiču opće politike i usklađivanja zakonodavstva u području zaštite potrošača (uključujući i područje opće sigurnosti proizvoda), dok Odjel zaštite potrošača Državnog inspektorata obavlja aktivnosti provođenja zakonodavstva iz područja opće sigurnosti proizvoda.

Između dva navedena Odjela ne postoji funkcionalna međupovezanost. Jedina povezanost u pogledu obavljanja navedenih poslova postoji u pogledu davanja mišljenja na nejasne (dvojbene) odredbe zakonodavstva o općoj sigurnosti proizvoda od strane Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, a na zahtjev Državnog inspektorata te u pogledu sudjelovanja predstavnika Državnog inspektorata u radnim skupinama za izradu zakonodavstva koje se tiče opće sigurnosti proizvoda.

Odjel za zaštitu potrošača Ministarstva sada se sastoji od četiri odsjeka:

- Odsjeka za razvoj i praćenje sustava zaštite potrošača,
- Odsjeka za edukaciju i informiranje o sustavu zaštite potrošača,
- Odsjeka za usklađivanje zakonodavstva u području zaštite potrošača
- Odsjeka za programe i projekte Europske unije iz područja zaštite potrošača.

Odsjek za razvoj i praćenje sustava zaštite potrošača

Odsjeka za razvoj i praćenje sustava zaštite potrošača donosi i razrađuje strategije sustava zaštite potrošača, izrađuje analize i priprema analitičke podloge za praćenje stanja na području zaštite potrošača, prati rad i predlaže mjere za unaprjeđenje rada cjelokupnog sustava zaštite potrošača; izrađuje Nacionalni program zaštite potrošača; prati i analizira ostvarivanje ciljeva i zadataka utvrđenih Nacionalnim programom zaštite potrošača, uspostavlja i vodi Centralni informacijski sustav zaštite potrošača; izrađuje i uređuje internetsku stranicu Odjela za zaštitu potrošača; provodi poslove iz sustava RAPEX, iz nadležnosti Ministarstva; obavlja stručne poslove vezane uz rad Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača.

Ovaj Odsjek ima 2 djelatnika – Voditelja Odsjeka i višeg savjetnika za Centralni informacijski sustav.

Odsjek za edukaciju i informiranje o sustavu zaštite potrošača

Odsjek za edukaciju i informiranje o sustavu zaštite potrošača predlaže i provodi mjere u cilju podizanja opće razine znanja o potrebi zaštite prava potrošača; predlaže i provodi mjere i aktivnosti vezane za edukaciju potrošača, trgovaca, đaka i studenata u odgojno-obrazovnim institucijama, kao i svih zainteresiranih sudionika u provođenju politike zaštite potrošača, obavlja upravne i stručne poslove vezane za projekte kojima se provodi edukacija i sustavno informiranje potrošača; provodi mjere upravnog nadzora nad projektima namijenjenim edukaciji i informiranju potrošača; obavlja i pruža stručnu pomoć tijelima i jedinicama

lokalne samouprave i uprave, nadležnim za poslove zaštite potrošača; provodi aktivnosti, upravne i stručne poslove u vezi s osnivanjem i praćenjem rada Savjetovališta za zaštitu potrošača; surađuje i prikuplja izvješća o svim aktivnostima koje Savez za zaštitu potrošača i Savjetovališta poduzimaju u cilju zaštite potrošačkih prava.

Ovaj Odsjek ima 3 djelatnika – Voditelja Odsjeka, višeg savjetnika za edukaciju i informiranje o sustavu zaštite potrošača i višeg stručnog referenta za edukaciju i informiranje o sustavu zaštite potrošača

Odsjek za usklađivanje zakonodavstva u području zaštite potrošača

Odsjek za usklađivanje zakonodavstva u području zaštite potrošača obavlja poslove u vezi s izradom i provedbom zakona i drugih propisa iz područja zaštite potrošača, prati zakonodavstvo Europske unije iz područja zaštite potrošača; usklađuje i vodi sve aktivnosti u vezi s prilagodbom nacionalnog zakonodavstva sa pravnom stečevinom Europske unije iz područja zaštite potrošača; daje stručna mišljenja vezana za zakonodavstvo iz područja zaštite potrošača; vodi aktivnosti u vezi sa prilagodbom nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije iz područja zaštite potrošača; izrađuje nacрте i prijedloge zakona i podzakonskih akata iz ovog područja, izrađuje izvješća i druge potrebne dokumente za Europsku uniju, a koja se odnose na razvoj sustava zaštite potrošača; surađuje s nadležnim tijelima za zaštitu potrošača s područja Europske unije; surađuje sa Sudovima časti i centrima za mirenje Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore i Hrvatske udruge poslodavaca pri rješavanju potrošačkih sporova.

Ovaj Odsjek ima 2 djelatnika – Voditelja Odsjeka i stručnog suradnika za usklađivanje zakonodavstva.

Odsjek za programe i projekte Europske unije iz područja zaštite potrošača

Odsjek za programe i projekte Europske unije iz područja zaštite potrošača sudjeluje u pripremi programa i projekata te provedbi projekata iz pretpristupnih programa Europske unije i ostalih oblika međunarodne pomoći, izrađuje projektну dokumentaciju potrebnu za participiranje u programima i projektima Europske unije iz područja zaštite potrošača; obavlja sve upravno-pravne, stručne i administrativne poslove vezane uz provođenje i realizaciju prihvaćenih projekata, a koji se odnose na pripremu, planiranje, provedbu, financiranje i vrednovanje tekućih, godišnjih i višegodišnjih planova i programa rada; prikuplja, obrađuje i analizira stanje potreba za aktivnostima iz područja zaštite potrošača u planiranju i provedbi programa pomoći EU. Nadzire i procjenjuje rezultate (evaluaciju, vrednovanje) programa EU koji se odnose na projekte u području zaštite potrošača; izrađuje izvješća o realizaciji projekata prihvaćenih od strane Europske unije za područje zaštite potrošača; koordinira sve sudionike i korisnike projekata i surađuje s drugim ministarstvima, tijelima javne vlasti i ostalim zainteresiranim stranama. Odsjek priprema sektorska izvješća o provedbi, te izrađuje izvješća nacionalnom koordinatorskom tijelu za projekte EU.

Ovaj Odsjek ima 2 djelatnika – Voditelja Odsjeka i stručnog suradnika za programe i projekte Europske unije.

Tijekom 2007. i 2008. godine djelatnici Odjela za zaštitu potrošača Ministarstva bili su intenzivno educirani putem obuka i radionica organiziranih u okviru CARDS 2004 twinnig projekta „Daljnje jačanje kapaciteta na području zaštite potrošača“. Edukacija se odnosi na

zakonodavstvo iz područja zaštite potrošača, uspostavu mreže institucija na području zaštite potrošača, senzibiliziranje javnosti o politici zaštite potrošača, alternativno rješavanje sporova, rad s nevladinim organizacijama na području zaštite potrošača.

Nadalje, djelatnici Odjela se također stalno osposobljavaju i u inozemstvu, putem radionica i seminara koje organiziraju eminentne inozemne institucije poput Europske pravne akademije, Njemačkog društva za tehničku suradnju (GTZ), u domeni aktivnosti Otvorenog regionalnog fonda za jugoistočnu Europu, kao i putem brojnih radionica koje je organizirala Europska komisija, a koje su namijenjene službenicima tijela javne uprave zaduženih za stvaranje politike zaštite potrošača.

Pored naprijed navedenog, službenici Odjela za zaštitu potrošača Ministarstva stalno se educiraju i osposobljavaju u Centru za profesionalnu edukaciju i osposobljavanje službenika Središnjeg državnog ureda za upravu Republike Hrvatske.

U cilju daljnjeg jačanja administrativnih kapaciteta Odjela za zaštitu potrošača, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva najavilo je slobodna radna mjesta za nove službenike u srpnju 2008., na temelju čega su dva nova službenika – vježbenika zaposlena, tako da Odjel sada zapošljava deset službenika.

U 2009. planira se zaposliti još jednog službenika pravne struke.

Potrebno je istaknuti da je nakon provedenog osposobljavanja i stalne edukacije osoblje Odjela za zaštitu potrošača Ministarstva potpuno kompetentno obavljati sve zadaće i aktivnosti vezane uz zaštitu potrošača.

U okviru projekta Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva „Savjetovališta za zaštitu potrošača“, pokrenutog u 2005., osnovana su četiri savjetovališta za zaštitu potrošača, u Zagrebu, Osijeku, Splitu i Puli. Savjetovališta su u potpunosti financirana iz Državnog proračuna Republike Hrvatske. Ukupno 9 osoba zaposleno je u savjetovalištima, dva u svakom savjetovalištu, voditelj savjetovališta i administrativna tajnica. Zbog povećanog broja pritužbi potrošača zaposlen je dodatni savjetnik. Pored stalno zaposlenih osoba, savjetovališta angažiraju i profesionalne savjetnike, stručnjake za pojedina područja, ovisno o potrebama i zahtjevima potrošača.

Savjetovališta su dostupna potrošačima 8 sati svaki dan, pružajući im savjete i educirajući ih o njihovim pravima.

Djelatnici Odjela za zaštitu potrošača Ministarstva, zajedno s djelatnicima savjetovališta, predstavljaju odgovarajuću administrativnu strukturu za aktivnu provedbu politike zaštite potrošača.

Pored navedenog, potrebno je naglasiti da Centralni informacijski sustav za zaštitu potrošača, pokrenut u ožujku 2008., predstavlja važan instrument provedbe zaštite potrošača, povezujući Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Državni inspektorat i Savjetovališta za zaštitu potrošača. Ovaj sustav omogućuje podnošenje prijave protiv trgovca u kratkom roku Državnom inspektoratu, dobivanje stručnog mišljenja od Ministarstva, ili informacije ili savjeta o njihovim pravima od savjetovališta.

Državni inspektorat

Nadzor tržišta

U skladu s Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata (NN 127/07), donesenom 7. prosinca 2007. godine, proširen je djelokrug Odjela zaštite potrošača Državnog inspektorata, s tim da su unutar Odjela ustrojena dva nova odsjeka i to:

- Odsjek za nadzor prodaje proizvoda i pružanje usluga i
- Odsjek za razmjenu obavijesti i informacija o proizvodu (RAPEX) i Centralni informacijski sustav za zaštitu potrošača (CISZP).

Odjel zaštite potrošača Državnog inspektorata

Odjel zaštite potrošača Državnog inspektorata obavlja inspekcijske poslove u svezi primjene i provođenja zakona i drugih propisa u području zaštite potrošača koji se odnose na zaštitu potrošača u području prodaje proizvoda i pružanja usluga, kakvoće proizvoda i usluga, cijene proizvoda i usluga, javnih usluga koje se pružaju potrošačima, potrošačkih zajmova, označavanja i pakiranja proizvoda, isprava koje moraju imati proizvodi u prometu, brze razmjene, obavijesti (RAPEX) o mjerama i radnjama u pogledu proizvoda koji predstavljaju ozbiljan rizik za sigurnost potrošača; obavlja poslove koji omogućuju brži protok informacija o povredi propisa kojima se uređuje zaštita potrošača i pravodobno poduzima mjere na otklanjanju tih pojava (CISZP), prati primjenu propisa, predlaže i organizira provođenje posebnih akcija nadzora nad primjenom pojedinih propisa, izrađuju nacрте drugostupanjskih rješenja, izrađuje prijedloge odgovora na tužbe protiv rješenja Povjerenstva za žalbe, prati i poduzima mjere i aktivnosti za pravodobno i stručno obavljanje nadzora, pokreće inicijativu za izmjenu i dopunu zakona i drugih propisa, predlaže programe rada, izrađuje izvješća o obavljenom nadzoru i poduzetim mjerama, predlaže i izrađuje naputke za rad inspektora, pruža stručnu pomoć i usmjerava na određene zadaće i poslove, brine se o provođenju metodologije rada te obavlja i druge poslove koje odredi glavni inspektor.

Odsjek za nadzor prodaje proizvoda i pružanje usluga

Odsjek za nadzor prodaje proizvoda i pružanje usluga obavlja inspekcijske poslove u svezi primjene i provođenja zakona i propisa u području zaštite potrošača koji se odnose na zaštitu potrošača u području prodaje proizvoda i pružanja usluga, kakvoće proizvoda i usluga, cijene proizvoda i usluga, javnih usluga koje se pružaju potrošačima, potrošačkih zajmova, označavanja i pakiranja proizvoda, te obavlja i druge poslove koje odredi glavni inspektor.

Odsjek za razmjenu obavijesti i informacija o proizvodu (RAPEX) i Centralni informacijski sustav za zaštitu potrošača (CISZP)

Odsjek za razmjenu obavijesti i informacija o proizvodu (RAPEX) i Centralni informacijski sustav za zaštitu potrošača (CISZP) obavljat će, nakon što postane dio RAPEX sustava, poslove koji se odnose na postupak brze razmjene obavijesti o mjerama i radnjama u pogledu proizvoda (osim hrane, hrane za životinje i rabljenih proizvoda) koji predstavljaju ozbiljan rizik za zdravlje i sigurnost potrošača, postupak razmjene informacija o mjerama i radnjama u pogledu proizvoda koji ne predstavljaju ozbiljan rizik za zdravlje potrošača, primati i slati obavijesti od kontaktne točke, prenositi obavijesti Europske komisije drugim kontaktnim

mjestima, po zaprimanju službene obavijesti od Europske komisije provjeravati i utvrđivati je li proizvod stavljen na tržište Republike Hrvatske, prikupljati sve bitne informacije, provoditi eventualnu dodatnu procjenu rizika, ako je potrebno, procjenjivati potrebu primjene odgovarajućih mjera, pomagati pri objašnjenju obveza i zahtjeva u pogledu službenog obavješćivanja o opasnim proizvodima, pomagati u uspostavi mreže kontaktnih mjesta na različitim razinama i osiguravati ispravno funkcioniranje postupaka za razmjenu obavijesti unutar Republike Hrvatske, službeno obavještavati u okviru RAPEX-a Europsku komisiju o dobrovoljnim mjerama koje su poduzeli proizvođači i prodavatelji s ciljem da se izbjegne rizik koji predstavlja proizvod.

Odsjek obavlja i poslove iz djelokruga Inspektorata kojima se omogućuje brži protok informacija o povredi propisa kojima se uređuje zaštita potrošača i pravodobno poduzima mjere na otklanjanju tih pojava (CISZP), pribavlja, obrađuje i analizira strukturu prijava potrošača i pruža informatičku potporu sustavu RAPEX te obavlja i druge poslove koje odredi glavni inspektor.

U skladu s Uredbom o sustavu brze razmjene službenih obavijesti o proizvodima koji predstavljaju rizik za zdravlje i sigurnost potrošača (NN 39/09), donesene 25. ožujka 2009. godine, „kontaktna točka“ za kontakt s Europskom komisijom kojoj šalje i od koje prima službene obavijesti što se razmjenjuju putem RAPEX-a, smještena je u sjedištu Državnog inspektorata.

Jačanje administrativnih kapaciteta

U cilju jačanja administrativnih kapaciteta, u drugoj polovici 2008. godine imenovani su voditelji oba odsjeka, tako da je Odsjek za nadzor prodaje proizvoda i pružanja usluga kadrovski ekipiran te su u Odsjeku pored voditelja imenovani i jedan viši gospodarski inspektor i jedan gospodarski inspektor. U Odsjeku za razmjenu obavijesti i informacija o proizvodu (RAPEX) i Centralni informacijski sustav za zaštitu potrošača (CISZP) treba popuniti još dva slobodna mjesta i to jednog višeg gospodarskog inspektora i jednog gospodarskog inspektora. U tijeku je popuna slobodnog mjesta gospodarskog inspektora, a plan je da se mjesto višeg gospodarskog inspektora popuni do kraja 2009. godine.

Nadzor nad primjenom odredbi Zakona o zaštiti potrošača i drugih zakona i propisa kojima se štite gospodarski interesi potrošača na tržištu u pet područnih jedinica Državnog inspektorata (Rijeka, Split, Osijek, Varaždin, Zagreb) obavlja ukupno 467 viših gospodarskih inspektora i gospodarskih inspektora.

U okviru projekta CARDS 2002 „Jačanje kapaciteta u području zaštite potrošača“ koji je završio u veljači 2007. godine, a čiji je Državni inspektorat bio jedan od korisnika, započela je izrada Centralnog informacijskog sustava za zaštitu potrošača (CISZP) koji povezuje Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Državni inspektorat i Savjetovaništa za zaštitu potrošača. Navedenim povezivanjem nositelja politike zaštite potrošača u CISZP sustav zaštite potrošača osigurava se brži protok informacija o učestalim kršenjima prava potrošača, što omogućava pravovremeno poduzimanje mjera nadležnih inspekcija u zaštiti prava potrošača.

Daljnji razvoj i implementacija navedenog sustava, kao i obuka djelatnika Državnog inspektorata za korištenje CISZP-a provodila se i uz podršku projekta CARDS 2004 „Daljnje jačanje kapaciteta u području zaštite potrošača“, koji je započeo u rujnu 2007. te će trajati 24

mjeseca. Kako je već navedeno, predviđeno je da ovaj sustav u budućnosti bude informatička potpora sustavu RAPEX, za koji se Hrvatska priprema kao država kandidatkinja za članstvo u EU. Nadalje, u ovom trenutku Državnom je inspektoratu dodijeljen pristup tzv. „praznom sustavu“ (eng. „Blank System“) Informatijskog i komunikacijskog sustava za nadzor tržišta u pogledu tehničkih proizvoda (eng. ICSMS – “*Information and communication system for the market surveillance of technical products*”). Kroz potporu PHARE twining projekta „Nadzor tržišta u pogledu tehničkih proizvoda“, Državni je inspektorat poslao pismo namjere predsjedatelju ICSMS-a kojim se prijavio za pokusno korištenje sustava. Obzirom na status Republike Hrvatske kao kandidatkinje za članstvo u EU, u ovom trenutku ne postoji mogućnost pristupanja ICSMS sustavu. Stoga, kako bi se Hrvatskoj pružila mogućnost obuke osoblja u području nadzora tržišta, uspostavljen je zaseban ICSMS sustav koji bi trebao služiti u svrhu obuke. Odbor ICSMS-a je odobrio pokusno korištenje za razdoblje od jedne godine (do kraja veljače 2010. godine). Sustav je već u primjeni te mu je moguće pristupiti putem Internetske stranice <http://hr.uxmux.com>. Tzv. “prazni sustav” ICSMS-a ne omogućuje korištenje podataka ICSMS sustava kao takvog, već Hrvatskoj omogućuje unos podataka u vlastitu bazu u kojoj se nalaze podaci o proizvodima koji nisu sigurni.

Također u cilju jačanja administrativnih kapaciteta u području zaštite potrošača unutar projekta CARDS 2004 „Daljnje jačanje kapaciteta u području zaštite potrošača“ gospodarski inspektori Državnog inspektorata prošli su obuku prema slijedećim područjima: nepoštene ugovorne odredbe, isticanje cijena proizvoda i pružanja usluga, prodaja proizvoda i pružanja usluga, odgovornost za štetu nastalu od opasnih proizvoda, nepoštena, zavaravajuća i agresivna poslovna praksa, alternativno rješavanje sporova, seminar o Direktivi o paketputovanjima i Direktivi o korištenju nekretnina na određeno vrijeme te seminar o potrošačkom kreditu. Također su prezentirane mogućnosti alternativnog rješavanja sporova, kao i statističke metode prikupljanja podataka u području sigurnosti proizvoda te je dan pregled sustava nadzora nad tržištem u Francuskoj i Njemačkoj po pitanju zaštite gospodarskih interesa potrošača.

Isto tako održan je seminar o RAPEX-u i kontaktnoj točki za RAPEX za sjedište Državnog inspektorata te obuka određenih gospodarskih inspektora za trenere, koji će prenositi svoje znanje na ostale gospodarske inspektore i nakon završetka projekta.

Informiranje potrošača

U području informiranja potrošača i drugih zainteresiranih subjekata ostvareno je slijedeće:

- Izrađen je cjelovit elektronski katalog informacija koji je dostupan svim zainteresiranim putem službene Web stranice Državnog inspektorata.
- Između ostalog, Državni inspektorat je glavni nositelj teme „Potrošači“, unutar portala www.mojauprava.hr
- Redovito sudjelovanje s tematskim priložima u emisiji «Potrošački kod» koja se emitira na programu nacionalne javne televizije (HRT, 1. program).
- Sudjelovanje na Hrvatskom radiju 2. program u emisiji “Svi smo mi potrošači” gdje se, između ostalog, izravno odgovara na upite potrošača.
- Sudjelovanje u edukativno-informativnom radu nevladine udruge G.O.N.G. kroz nastupe u programima lokalnih radio postaja u emisijama na temu zaštite potrošača.

Postoje dvije različite tehničke jedinice (odjeli) unutar Ministarstva odgovorne za obavljanje zadaća u skladu sa zahtjevima Direktive 2004/23/EZ o tkivima i stanicama. Prvi je novi **Odjel za inspekciju i praćenje krvi, tkiva i stanica** osnovan Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (NN 2/09), donesenom 29. prosinca 2008. godine, u svrhu postupka davanja odobrenja i ostalih zadaća nadležnog tijela (bionadzor, upis i dr.). Proces davanja odobrenja ne temelji se samo na pregledavanju dokumentacije, već i na inspekcijskim/verifikacijskim revizijama. Stoga je ovaj odjel nazvan **Odjel za inspekciju i praćenje krvi, tkiva i stanica**. Odobrenja za banke tkiva izdaje ministar, nakon dobivenog pozitivnog mišljenja. Postupak izdavanja odobrenja uređuje Pravilnik o zahtjevima glede prostorija/ustanova, osoblja i opreme za obavljanje aktivnosti nabave, pohrane i donacije tkiva i stanica.

Druga tehnička jedinica je **Odjel zdravstvene inspekcije**, odgovoran za izvanredne (neredovite, nasumične) i redovite inspekcije (u roku od dvije godine) rada licenciranih ustanova za tkiva. Zadaće i nadležnosti **Odjela zdravstvene inspekcije** jasno su određene Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja donesenim 3. travnja 2009. godine (NN 45/09). Stoga, postoji jasno razdvajanje zadaća među dvama Odjelima.

INFORMACIJE O ADMINISTRATIVNIM KAPACITETIMA

	UNUTARNJE ORGANIZACIJSKE JEDINICE UNUTAR SUSTAVA MINISTARSTVA ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI	Br. predviđenih službenika*	Br. trenutno zaposlenih službenika
.	UPRAVA ZA MEDICINSKE POSLOVE	62	51
	- Ravnatelj	1	1
	- Administrativni tajnik	1	1
5.2.	Služba za inspekcijske poslove	1	1
5.2.1.	Odjel za zdravstvenu inspekciju	9	6
5.2.2.	Odjel farmaceutске inspekcije	4	3
5.2.3.	Odjel za inspekciju i praćenje krvi, tkiva i stanica	3	2
5.2.4.	Odjel za predstavke, pritužbe i hitna postupanja	5	1

* Broj predviđenih službenika predstavlja broj potrebnih službenika koji su planirani u skladu s raspoloživim proračunom, ali ne i konačni broj

S Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi određena je sistematizacija radnih mjesta unutar **Odjela za inspekciju i praćenje krvi, tkiva i stanica**: broj djelatnika, opis poslova i zahtjevi za dodjelu radnih mjesta.

U Odjelu za inspekciju i praćenje krvi, tkiva i stanica predviđena su sljedeća radna mjesta:

1. Ravnatelj Odjela
2. Jedan viši inspektor
3. Jedan opći inspektor.

Stvaranje sistematskih radnih mjesta, uz ostale uvjete zapošljavanja navedenih u pisanom obliku, predviđa da djelatnici Odjela moraju posjedovati znanje iz medicine. Nakon toga, bit će dodatno osposobljeni za postupke izdavanja odobrenja i ostale zadaće koje ovaj Odjel provodi.

Postupak za zapošljavanje novih djelatnika i popunjavanje predviđenih radnih mjesta unutar Odjela (3 nova djelatnika) je u tijeku.

Planira se da Odjel za inspekciju i praćenje krvi, tkiva i stanica bude operativan do lipnja 2009. godine.

PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA

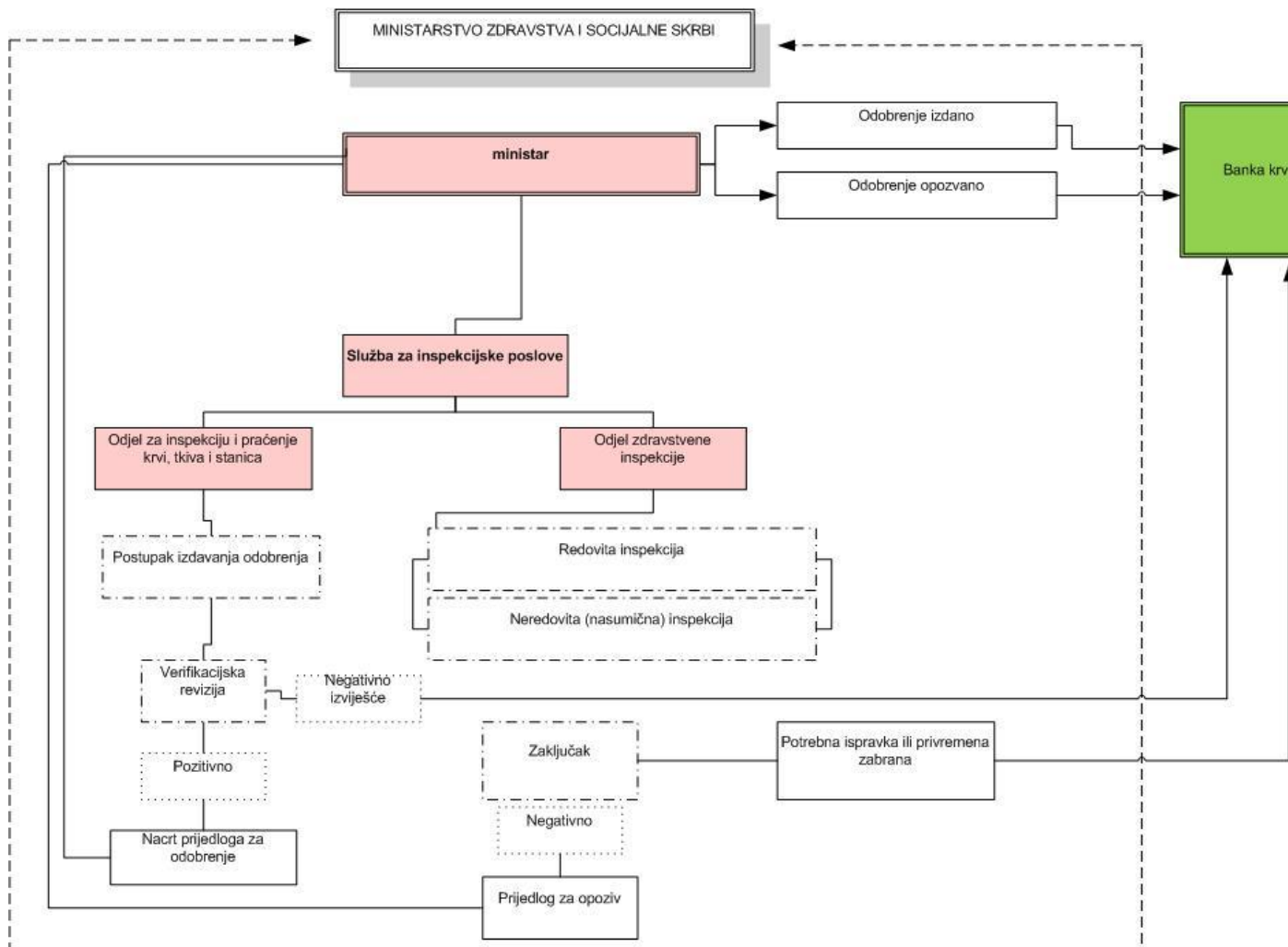
Nakon zapošljavanja novih djelatnika u Odjelu za inspekciju i praćenje krvi, tkiva i stanica planira se upućivanje novih djelatnika i zdravstvenih inspektora na profesionalno osposobljavanje i edukaciju za poslove revizije i inspekcije banaka tkiva i stanica, te za provedbu ostalih zadaća u okviru njihove utvrđene nadležnosti. Edukacija će se provesti korištenjem tehničke pomoći TAIEX u okviru edukativnih programa za tkiva i stanice koje financira EU:

- Tečaj EUSTITE (Standardi i osposobljavanje Europske unije za inspekciju banaka tkiva), rujan 2009.
- TAIEX radni posjet banki tkiva i nadležnom tijelu, Španjolska (lipanj/srpanj 2009.)
- TAIEX misija stručnjaka o nacionalnom planu za banke tkiva i stanica, Zagreb (rujan/listopad 2009.)
- TAIEX radionica o upravljanju bankama tkiva za regulatore, Zagreb (studeni 2009.)
- Tečaj DPP/DPT (Dobra proizvođačka praksa/Dobra praksa tkiva).

Planira se pružiti daljnja edukacija korištenjem tehničke pomoći TAIEX-a, koju financira EU, kao i putem twinning sastavnice IPA projekta 2009 “Jačanje administrativnih kapaciteta za krv, tkiva i stanice“.

NADLEŽNO TIJELO U PODRUČJU KRVI Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Organigram 2

NADLEŽNO TIJELO

MZSS je nadležno tijelo za krv u okviru Direktive 2002/98/EZ o krvi.

Postoje dvije različite tehničke jedinice (odjeli) unutar Ministarstva odgovorne za obavljanje zadaća u njihovoj nadležnosti, u skladu sa zahtjevima Direktive 2002/98/EZ o krvi. Jedna je novi **Odjel za inspekciju i praćenje krvi, tkiva i stanica** osnovan Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (NN 2/09), donesenom 29. prosinca 2008. godine, u svrhu postupka davanja odobrenja i ostalih zadaća nadležnog tijela (bionadzor, upis i dr.). Odobrenje za transfuzijske ustanove izdaje ministar, na temelju pozitivnog izvješća (nakon verifikacijske revizije).

Druga tehnička jedinica je **Odjel zdravstvene inspekcije** odgovoran za inspekciju krvi (redovito svake 2 godine i izvanredna inspekcija).

INFORMACIJE O ADMINISTRATIVNIM KAPACITETIMA

	UNUTARNJE ORGANIZACIJSKE JEDINICE UNUTAR SUSTAVA MINISTARSTVA ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI	Br. predviđenih službenika*	Br. trenutno zaposlenih službenika
.	UPRAVA ZA MEDICINSKE POSLOVE	62	51
	- Ravnatelj	1	1
	- Administrativni tajnik	1	1
5.2.	Služba za inspekcijske poslove	1	1
5.2.1.	Odjel za zdravstvenu inspekciju	9	6
5.2.2.	Odjel farmaceutске inspekcije	4	3
5.2.3.	Odjel za inspekciju i praćenje krvi, tkiva i stanica	3	2
5.2.4.	Odjel za predstavke, pritužbe i hitna postupanja	5	1

* Broj predviđenih službenika predstavlja broj potrebnih službenika koji su planirani u skladu s raspoloživim proračunom, ali ne i konačni broj

S Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi određena je sistematizacija radnih mjesta unutar **Odjela za inspekciju i praćenje krvi, tkiva i stanica**: broj djelatnika, opis poslova i zahtjevi za dodjelu radnih mjesta.

U **Odjelu za inspekciju i praćenje krvi, tkiva i stanica** predviđena su sljedeća radna mjesta:

- Ravnatelj Odjela
- Jedan viši inspektor
- Jedan opći inspektor

Postupak za zapošljavanje novih djelatnika i popunjavanje predviđenih radnih mjesta unutar Odjela (3 nova djelatnika) je u tijeku.

Planira se da Odjel za inspekciju i praćenje krvi, tkiva i stanica bude operativan do lipnja 2009. godine.

PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA

Nakon zapošljavanja novih djelatnika u Odjelu za inspekciju i praćenje krvi, tkiva i stanica planira se upućivanje novih djelatnika i zdravstvenih inspektora na profesionalno osposobljavanje i edukaciju za poslove revizije i inspekcije krvi, transfuzijskih ustanova te provedbu ostalih zadaća u okviru njihove utvrđene nadležnosti.

Edukacija će se provesti korištenjem tehničke pomoći TAIEX-a, koju financira EU, kao i putem twinning sastavnice IPA projekta 2009 "Jačanje administrativnih kapaciteta za krv, tkiva i stanice".

LICENCIRANJE TRANSFUZIJSKIH USTANOVA

Unutar mreže transfuzijske djelatnosti, planira se provesti reviziju i licenciranje regionalnih transfuzijskih centara u drugoj polovici 2009. godine, a proces licenciranja bolničkih transfuzijskih jedinica tijekom 2010. godine.